

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

LƯƠNG THUYỀN NGÀ

**BIỆN PHÁP QUẢN LÝ ĐỔI MỚI PHƯƠNG PHÁP
DẠY HỌC Ở TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ THÀNH PHỐ
CẨM PHẢ - TỈNH QUẢNG NINH**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

THÁI NGUYÊN - 2013

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

LƯƠNG THUYỀN NGÀ

**BIỆN PHÁP QUẢN LÝ ĐỔI MỚI PHƯƠNG PHÁP
DẠY HỌC Ở TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ THÀNH PHỐ
CẨM PHẢ - TỈNH QUẢNG NINH**

Chuyên ngành: QUẢN LÝ GIÁO DỤC

Mã số: 60 14 01 14

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Người hướng dẫn khoa học: TS Vũ Đình Chuẩn

THÁI NGUYÊN - 2013

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi; các số liệu và kết quả nghiên cứu nêu trong luận văn là trung thực, được các đồng tác giả cho phép sử dụng và chưa từng được công bố trong bất kỳ một công trình nghiên cứu nào khác.

Tác giả luận văn

Lương Thùy Nga

LỜI CẢM ƠN

Tác giả trân trọng bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến:

- Trưởng khoa Sau đại học và Khoa Tâm lý, Trường Đại học Sư phạm - Đại học Thái Nguyên;

- Các nhà khoa học, các thầy giáo, cô giáo đã tận tình giảng dạy, hướng dẫn cho tác giả trong suốt quá trình học tập;

- Lãnh đạo, chuyên viên Vụ Giáo dục Trung học và các Cục, Vụ, Viện liên quan thuộc Bộ Giáo dục và Đào tạo;

- Lãnh đạo Sở Giáo dục và Đào tạo Quảng Ninh, Phòng Giáo dục và Đào tạo thành phố Cẩm Phả, Lãnh đạo và giáo viên các trường trung học cơ sở trên địa bàn thành phố Cẩm Phả;

- Người hướng dẫn khoa học và các thầy, cô giáo trong Hội đồng khoa học phê duyệt đề cương Luận văn đã hướng dẫn và chỉ bảo nhiều ý kiến quý báu để tác giả hoàn thành bản Luận văn này.

Mặc dù đã có nhiều cố gắng nhưng chắc chắn bản Luận văn còn nhiều thiếu sót. Kính mong nhận được sự chỉ bảo, góp ý của các thầy giáo, cô giáo và các bạn đồng nghiệp.

Trân trọng!

Thái Nguyên, tháng 8 năm 2013

Tác giả

Lương Thùy Nga

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN.....	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT.....	iv
DANH MỤC CÁC BẢNG BIỂU.....	v
DANH MỤC CÁC SƠ ĐỒ, BIỂU ĐỒ	vi
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Mục đích nghiên cứu	4
3. Khách thể và đối tượng nghiên cứu.....	5
4. Giả thuyết nghiên cứu.....	5
5. Nhiệm vụ nghiên cứu	5
6. Giới hạn phạm vi nghiên cứu	5
7. Phương pháp nghiên cứu	5
Chương 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ QUẢN LÝ ĐỔI MỚI PHƯƠNG	
PHÁP DẠY HỌC Ở TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ.....	8
1.1. Tổng quan về vấn đề nghiên cứu.....	8
1.2. Một số khái niệm cơ bản của đề tài	11
1.2.1. Quá trình dạy học	11
1.2.2. Phương pháp và phương pháp dạy học	12
1.2.2.1. Phương pháp.....	12
1.2.2.2. Phương pháp dạy học	13
1.2.3. Quản lý và quản lý quá trình dạy học.....	16
1.2.3.1. Khái niệm Quản lý.....	16
1.2.3.2. Các chức năng của quản lý.....	18
1.2.3.3. Quản lý quá trình dạy học	19
1.3. Những vấn đề lý luận cơ bản về quản lý đổi mới PPDH ở trường THCS.....	20
1.3.1. Vai trò của việc đổi mới PPDH đối với việc nâng cao chất lượng giáo dục nhà trường.....	20
1.3.2. Yêu cầu về đổi mới PPDH ở trường THCS	21

1.3.3. Một số biện pháp đổi mới PPDH ở trường THCS	23
1.3.3.1. Cải tiến các PPDH truyền thống	23
1.3.3.2. Kết hợp đa dạng các phương pháp dạy học	24
1.3.3.3. Vận dụng dạy học giải quyết vấn đề.....	25
1.3.3.4. Vận dụng dạy học theo tình huống	25
1.3.3.5. Vận dụng dạy học định hướng hành động.....	26
1.3.3.6. Tăng cường sử dụng phương tiện dạy học và CNTT trong dạy học	27
1.3.3.7. Tăng cường các PPDH đặc thù bộ môn.....	27
1.3.3.8. Bồi dưỡng phương pháp học tập cho HS.....	27
1.3.3.9. Đổi mới việc kiểm tra đánh giá kết quả học tập của HS	28
1.3.4. Mối quan hệ giữa đổi mới KTĐG và đổi mới PPDH ở trường THCS	28
1.3.5. Các nhân tố ảnh hưởng đến quản lý hoạt động đổi mới PPDH ở các trường THCS	29
1.3.5.1. Các nhân tố chủ quan	29
1.3.5.2. Các nhân tố khách quan	30
1.3.6. Tiểu kết chương 1	31
Chương 2. THỰC TRẠNG QUẢN LÝ VIỆC ĐỔI MỚI PHƯƠNG PHÁP DẠY HỌC Ở TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ THÀNH PHỐ CẨM PHẢ - QUẢNG NINH	32
2.1. Vài nét về tình hình kinh tế xã hội thành phố Cẩm Phả.....	32
2.2. Tình hình phát triển giáo dục THCS của thành phố Cẩm Phả - tỉnh Quảng Ninh	33
2.2.1. Tình hình chung về giáo dục THCS thành phố Cẩm Phả	33
2.2.1.1. Về chất lượng các hoạt động giáo dục	34
2.2.1.2. Công tác kế hoạch tài chính và xây dựng CSVC.....	36
2.2.1.3. Các hoạt động giáo dục khác	36
2.2.1.4. Công tác quản lý và chỉ đạo của hiệu trưởng các trường.....	37
2.2.1.5. Công tác quản lý của phòng GDĐT	37
2.2.2. Cơ cấu, quy mô trường lớp cấp THCS của thành phố Cẩm Phả- Tỉnh Quảng Ninh.....	38

2.2.3. Quy mô và cơ cấu đội ngũ GV trong trường THCS Bái Tử Long, THCS Cẩm Thành, THCS Trọng Điểm, THCS Lý Tự Trọng, THCS Cửa Ông năm học 2012-2013	39
2.2.4. Đội ngũ CBQL trong trường THCS Bái Tử Long, THCS Cẩm Thành, THCS Trọng Điểm, THCS Lý Tự Trọng, THCS Cửa Ông năm học 2012-2013	40
2.2.5. Cơ sở vật chất, trang thiết bị phục vụ cho thực hiện đổi mới PPDH.....	41
2.3. Thực trạng đổi mới PPDH ở các trường THCS thành phố Cẩm Phả.....	42
2.3.1. Thực trạng đội ngũ CBQL và GV ở 5 trường THCS thành phố Cẩm Phả đối với việc đổi mới PPDH.....	42
2.3.1.1. Nhận thức về PPDH của CBQL và GV	43
2.3.1.2. Mức độ áp dụng các phương pháp và hình thức tổ chức dạy học ...	47
2.3.1.3. Những nguyên nhân tác động đến hoạt động đổi mới PPDH.....	52
2.3.2. Hoạt động học tập, đánh giá của HS	56
2.3.2.1. Hoạt động học tập trên lớp của HS	57
2.3.2.2. Hoạt động tự học của học sinh	58
2.4. Thực trạng thực hiện các chức năng quản lí của hiệu trưởng về đổi mới PPDH.....	59
2.4.1. Chỉ đạo và tổ chức xây dựng kế hoạch hoạt động đổi mới phương pháp dạy học.....	60
2.4.2. Quản lí thực hiện đổi mới PPDH.....	61
2.4.3. Kiểm tra, đánh giá việc thực hiện hoạt động đổi mới phương pháp dạy học.....	63
2.5. Tiểu kết chương 2	65
Chương 3. MỘT SỐ BIỆN PHÁP QUẢN LÝ ĐỔI MỚI PHƯƠNG PHÁP Ở TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ THÀNH PHỐ CẨM PHẢ - QUẢNG NINH	68
3.1. Định hướng chỉ đạo đổi mới PPDH ở các trường THCS thành phố Cẩm Phả - Quảng Ninh	68
3.2. Một số nguyên tắc để xây dựng biện pháp quản lý đổi mới PPDH ở các trường THCS của thành phố Cẩm Phả - Quảng Ninh	69

3.3. Một số biện pháp quản lý đổi mới đồng bộ PPDH ở các trường THCS thành phố Cẩm Phả - Quảng Ninh	70
3.3.1. Nhóm giải pháp về lập kế hoạch đổi mới PPDH.....	70
3.3.1.1. Ý nghĩa	70
3.3.1.2. Nội dung	71
3.3.1.3. Tổ chức thực hiện giải pháp	71
3.3.2. Nhóm giải pháp về tổ chức đổi mới PPDH.....	77
3.3.2.1. Ý nghĩa	77
3.3.2.2. Nội dung	77
3.3.2.3. Tổ chức thực hiện giải pháp	78
3.3.3. Nhóm giải pháp về chỉ đạo thực hiện kế hoạch	81
3.3.3.1. Ý nghĩa	81
3.3.3.2. Nội dung	81
3.3.3.3. Tổ chức thực hiện giải pháp	82
3.3.4. Nhóm giải pháp về chỉ đạo kiểm tra đánh giá thực hiện kế hoạch đổi mới PPDH.....	93
3.3.4.1. Ý nghĩa	93
3.3.4.2. Nội dung	94
3.3.4.3. Tổ chức thực hiện giải pháp	94
3.4. Mối quan hệ giữa các nhóm biện pháp.....	96
3.5. Khảo nghiệm về tính cần thiết và khả thi của các biện pháp	97
3.5.1. Mục đích khảo nghiệm	97
3.5.2. Nội dung khảo nghiệm	97
3.5.3. Kết quả khảo nghiệm nhận thức về tính cần thiết và tính khả thi của các biện pháp quản lý đổi mới PPDH ở trường THCS thành phố Cẩm Phả.	98
3.6. Tiểu kết chương 3	100
KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ	101
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	104
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

Chữ viết tắt	Chữ viết đầy đủ
CBQL	Cán bộ quản lý
CNTT	Công nghệ thông tin
CSVC	Cơ sở vật chất
CMHS	Cha mẹ học sinh
cs	Cộng sự
GV	Giáo viên
GVCN	Giáo viên chủ nhiệm
HĐNGLL	Hoạt động ngoài giờ lên lớp
HS	Học sinh
KTDH	Kỹ thuật dạy học
KTĐG	Kiểm tra đánh giá
PPDH	Phương pháp dạy học
TBDH	Thiết bị dạy học
TNKQ	Trắc nghiệm khách quan
THCS	Trung học cơ sở
THPT	Trung học phổ thông
TNCS HCM	Thanh niên cộng sản Hồ Chí Minh
TNTP HCM	Thanh niên tiên phong Hồ Chí Minh
UBND	Ủy ban nhân dân

DANH MỤC CÁC BẢNG BIỂU

Bảng 2.1:	Qui mô phát triển trường lớp, HS; tỷ lệ HS/lớp của 5 trường THCS Bái Tử Long, THCS Cẩm Thành, THCS Trọng Điểm, THCS Lý Tự Trọng, THCS Cửa Ông năm học 2012-2013	38
Bảng 2.2:	Cơ cấu trình độ chuyên môn của đội ngũ GV, tỷ lệ GV/lớp năm học 2012-2013.....	39
Bảng 2.3a:	Tình hình cơ sở vật chất, thiết bị dạy học.....	41
Bảng 2.3b:	Tình hình cơ sở vật chất, thiết bị dạy học (tiếp)	42
Bảng 2.4:	Nhận thức về mức độ cần thiết đổi mới PPDH của CBQL và GV ...	43
Bảng 2.5:	Về việc vận dụng, sử dụng PPDH của GV ở trường THCS Cửa Ông	46
Bảng 2.6:	Mức độ áp dụng các PPDH, hình thức tổ chức dạy học của GV	47
Bảng 2.7:	Các mức độ nêu và giải quyết vấn đề	49
Bảng 2.8:	Mức độ ảnh hưởng của các yếu tố liên quan tới đổi mới PPDH	53
Bảng 2.9:	Khảo sát hoạt động trên lớp của học sinh.....	57
Bảng 2.10:	Khảo sát hoạt động tự học của học sinh	58
Bảng 2.11:	Quản lý đổi mới PPDH của CBQL các trường THCS (theo chức năng quản lý).....	59
Bảng 2.12:	Thực trạng quản lý việc đổi mới phương pháp dạy học	62
Bảng 3.1:	Các nhóm biện pháp được đề xuất.....	98
Bảng 3.2:	Khảo nghiệm mức độ tính cần thiết và tính khả thi của các BPQL đổi mới PPDH ở trường THCS thành phố Cẩm Phả.....	98